

14. august 2009

EM 2009/22

Inatsisartut suleriaasiata § 35-ia naapertorlugu matumuuna nassiuppara apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamut siunnersuut:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq: Atugarliuutit kingornunneqartartut qaangeriarlugit qanoriliortoqarsinnaava, taamaalillutik atukkaminnik allannguerusuttut ajunnginnerusumik inuuneqalernissaminnut alloriarnissaannut ikiorniassagaanni?

(Inatsisartunut ilaasorta Niels Thomsen, Demokraatit)

Tunnngavilersuut:

Kvadratkilometerit atorlugit kisitsissagutta Kalaallit Nunaat angisuupilussuugaluarpog. Niaqqulli kisikkutsigit nunarput mikisuararsuuvog. Tamanna isumaqarpoq pisariaqarteqigippug kalaallit tamarmik inuiaqatigiinnut suleqataanissaat.

Ullumikkut taamatut isikkoqanngilaq, innuttaasut ilarpassui meeraanerlussimanermik kingunerisaannik tarnimikkut artorsaaterpassuaqarput. Tamakku artorsaatit amerlanerpaartaat arlaatigut kinguaariinnut tullernut ingerlaqqittarput. Tamanna unitsittariaqarpoq, atukkanillu allannguniarnermi taamaallat tamanna allanngortinneqarsinnaavog – tassa isumaqarpoq inuusuttut angajoqqaamik inooriaasaanniit allaaneruserumik inuuneqalernissaminnik toqqaanissaminnut sapinngittariaqarput. Tamanna uppersarneqarsinnaasumik inuppassuarnut ajornartarpoq, taamaattumik uagut inuiaqatigiit tungaanninngaanniit inuusuttut taamatut peroriartornerminni atukkaminnik allannguinissaminnut ajornartorsiortut ikiortariaqarpagut.

Allatut oqaatigalugu, atugarliuutit kingornunneqartartut sapinngisamik amerlanerpaanit qaangerneqarnissaat anguniartariaqarparput. Atugarliuutit kingornunneqartartut tassaappug inuup peroriartornermini angajoqqaamininngaanniit ilisimasamik, isummanik, inuttullu pissusilersortarnerinik nangitsisarnera. Atugarliuutit kingornunneqartartut nassuiaatissartarigajuppaat angajoqqaat meeqqaminnik sunniillutik atugarliuutiminnik ingerlatitseqqittarnerat, ajortumik kingornussineq oqaluserineqartillugu. Tassa meeqqat angajoqqaamisulli inuunermi pisunik artornartunik nammaqataalartarnerat qisuariartaaseqalartarnerallu.

Oqaatsip imaa aamma pingaaruteqarpoq. Inuiaqatigiinni annertuumik assigiinngitsoqarneranik ersersitsisuummat. Innuttaasut akornanni innuttaasutut aningaasaqarnikkullu inissisimanerliortut taakkuukkajuttarput aamma inuuniarnerminni nalinginnarni atugarliornerpaat – assersuutigalugu piorsarsimassutsikkut ilinniagaqarnissallu tungaatigut. Taakkuttaaq tassaappug peqqiilliuuteqarnerpaasut, innuttaasunullu atugarissaarnerusunut sanilliullugit politikkikkut sunniutikinnerusut.

Inuiaqatigiinni taamaattuni aamma pineqarpoq, ilaqtariinni ajorneruserumik inissisimasuni meerartaasut "saqqaqqasumi" inissisimanissaminnut ajornakusoortitsinerusartut. Suni tamani taanna atuuttarpoq: allaninngaanniit ilinniagaqanngitsoornissaminnut ulorianartorsiortarnerusarput,

ilisarimasaaqarlualernissaminnut periarfissalunnerusarput, peqqissumillu ajunngitsumillu inuuneqalernissaat ajornarnerusarluni. Naligiinngissutsip isumaginninnermi sulissussineqarnera tassaavoq atugarliuutinik kingornunneqartartunik eqqartuinnermi pingaarnersaasoq.

Qujanartumik ullutsinni meerarpassuit ullumikkut atugarliuutiminnik kingornunneqartartunik allannguisarput (atukkaminnik allannguisut), amerlavallaalli suli taamaaliorneq ajorput. Tamanna tunngavigalugu Demokraatit isumaqarput tamakku atukkaminnik allanguinikut oqaluttuaminnik saqqummiussisarnerat inuiaqatigiinnut iluaqutissartalerujussusoq, taamaalillutik amerlanerusut atugarliuutiminnik kingornutaminnik qaangisinnaaniassammata.

Demokraatit takorloorpaat Kalaallit Nunaanni illoqarfinni tamani atukkaminnik allannguinikunik peqartoq, taamaattumillu ajornarnaviannngilaq nuna tamakkerlugu atukkaminnik allannguinikunik oqalugiartartussanik pilersitsinissaq.

Taamatut oqaaseqarlunga Inatsisartunut ilaasortat oqallilluarnissaannik kissaappakka.